

Dávej, ber. Sbírký v České republice jsou na vzestupu

V úterý 29. listopadu si v Česku poprvé připomeneme Den dárců - oslavu dárcovství a příležitost poděkovat všem, bez kterých by řada veřejně prospěšných aktivit vůbec nespátřila světlo světa. Den dárců je společnou iniciativou Fóra dárců a Nadace rozvoje občanské společnosti a jeho cílem je propagovat a podpořit myšlenku dárcovství napříč všemi oblastmi a všemi společenskými skupinami. Česko v datech se při této příležitosti podívalo na to, jak štědrými jsou Češi dárci. Jsme národ filantropů, altruistů a dobráků od kosti? Nebo spíše držgreší, lakomců a skrblíků, kteří by si pro korunu nechali koleno vrtat? Který kraj je u nás nejštědřejší a kde to naopak vypadá na region škudlilů? A posíláme DMSky opravdu jenom na Vánoce?

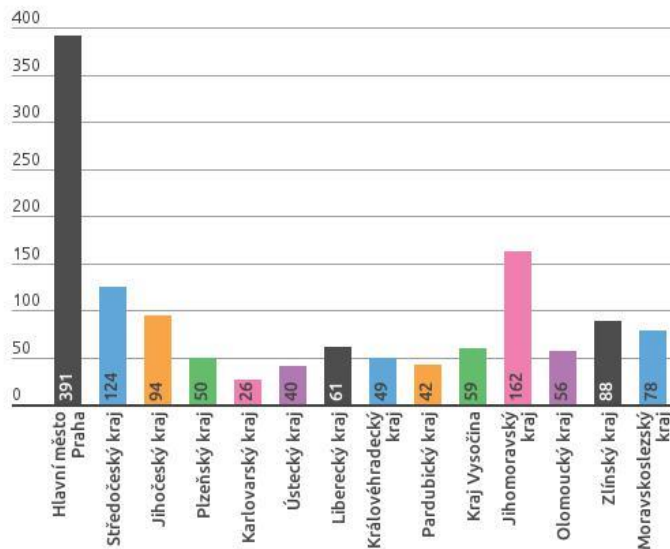
--

Chcete přispět? Aktuálně máte přes 1 300 možností

Jak je to vůbec se sbírkami v Česku? Podle registru Ministerstva vnitra jich u nás aktuálně (k 31. 10. 2016) probíhá přes 1 300. Nejvíce sbírek - téměř třetina z celkového počtu - běží v Praze. Zde sídlí také nejvíce organizací, které mají celorepublikovou působnost. Lze tedy předpokládat, že dopad mnoha zde registrovaných sbírek přesahuje hranice hlavního města. V ostatních krajích je pak sbírek výrazně méně, přesto i tady je možné jak z hlediska počtu, tak celkového výtěžku najít zajímavé souvislosti.

Na druhém místě je Jihomoravský kraj s více než 160 probíhajícími sbírkami, následuje kraj Středočeský (124), Jihočeský (94), Zlínský (88) a Moravskoslezský (78). Nejméně sbírek naopak v tuto chvíli probíhá v Karlovarském kraji (29) a na Ústecku (40). Zatímco v případě Středočeského a částečně i Moravskoslezského kraje můžeme větší počet sbírek přisuzovat jednoduše vyššímu počtu obyvatel (jde o dva ze tří nejlidnatějších krajů ČR), u krajů Jihomoravského, Zlínského a Jihočeského hraje svou roli i charakter tamní společnosti.

Počet probíhajících sbírek - k 31. 10. 2016

Zajímavý je i pohled na vůbec neúspěšnější sbírky roku 2015 - tedy na ty, které svým organizátorům vynesly nejvíce peněz. V krajích s větším procentuálním zastoupením věřících totiž dáváme nejvíc peněz na sbírky související právě s církvemi či církevními stavbami. Ve Zlínském kraji se tak vybralo přes 10 milionů korun na výstavbu kostela sv. Václava v Sazovicích, v Jihomoravském více než 3 miliony na výstavbu a provoz nové kaple blahoslaveného Jana Pavla II a v Moravskoslezském téměř 1,4 milionu na opravu střechy petřvaldského kostela.

--

Kde žije nejštedřejší Čech? Nejspíš v Praze nebo na Vysočině

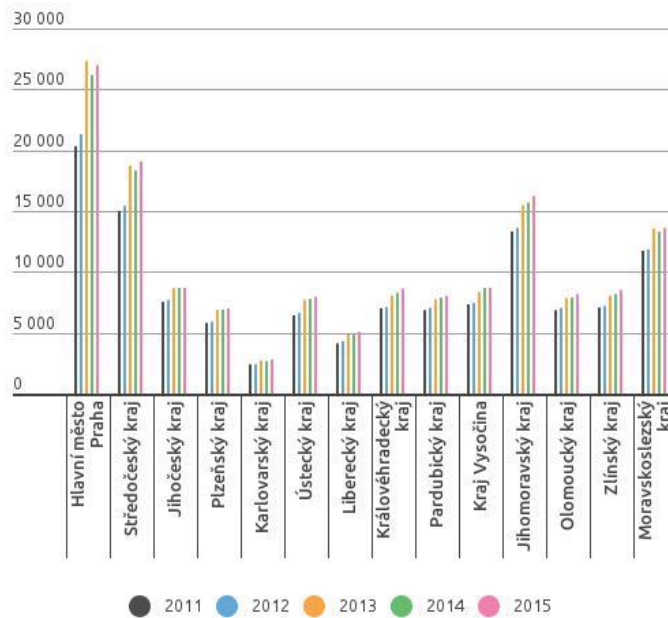
Jak vůbec štedrost obyvatelstva jednotlivých krajů - rozumějme počty dárců - zjišťujeme? Bereme v potaz počet daňových subjektů, které uplatnily v daňových přiznáních k daním z příjmů odčitatelnou položku hodnota „darů/darů”. Spolu s celkovou hodnotu jejich darů tato čísla zveřejnilo Ministerstvo financí. Daňové subjekty přitom dělí na fyzické a právnické osoby. Fyzických osob-dárců je přirozeně více než osob právnických, ty ale - opět vcelku pochopitelně - poskytují dary vyšší finanční hodnoty.

„Od roku 2011 do roku 2015 stoupl počet dárců - fyzických osob - v celé České republice z cca 120 tisíc na téměř 150 tisíc. Nejvíce dárců bychom našli v Praze - v roce 2015 jich bylo necelých 27 tisíc. Následoval Středočeský kraj s 19 tisíci a Jihomoravský kraj s více než 16

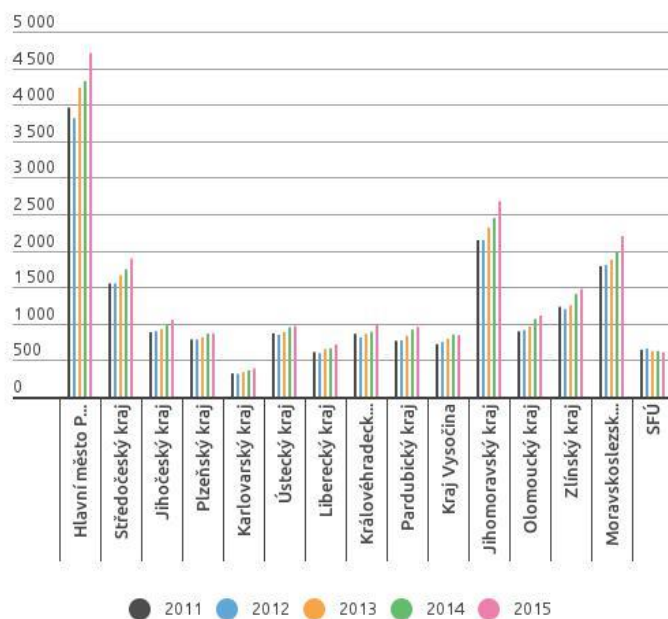
tisíci dárci. Nejméně dárců bylo naopak v krajích Karlovarském (cca 2 800) a Libereckém (lehce přes 5 000) ” říká Zuzana Lhotáková ze SAS Institute. V těchto dvou případech se ale také jedná o dva kraje s nejmenším počtem obyvatel. Po přepočtu na počet obyvatel tak zjistíme, že ačkoli jsou u nich čísla stále nižší, republikovému průměru se až tak výrazně nevymykají. Nejštedřejší byli v roce 2015 v průměru Pražané. Peníze daroval (tj. odčitatelnou položku „hodnota daru/darů” uplatňoval) ani ne každý padesátý obyvatel hlavního města, podobně jako každý ani ne šedesátý obyvatel Vysočiny. Méně je dárcovství v módě v Karlovarském a Ústeckém kraji, dárcem je tam v průměru jeden z více než stovky obyvatel, celorepublikový průměr je přitom jeden dárcem na 71 lidí.

Vývoj počtu dárců mezi roky 2011 a 2015

fyzické osoby

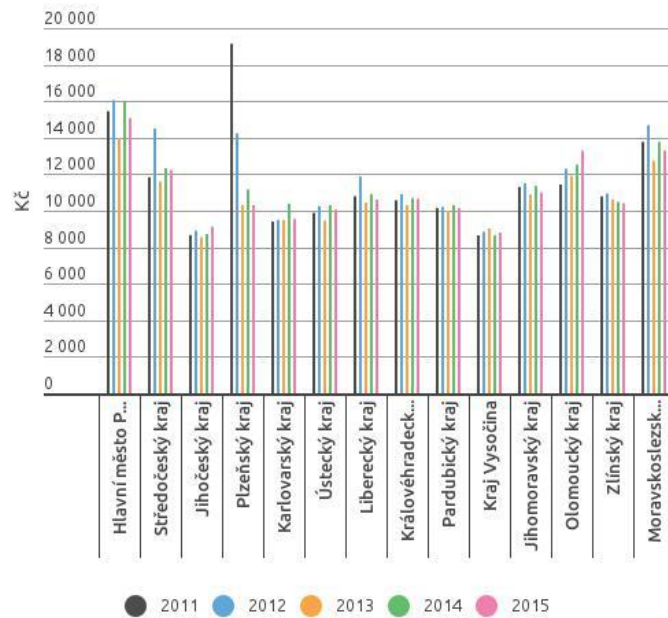
právnícké osoby

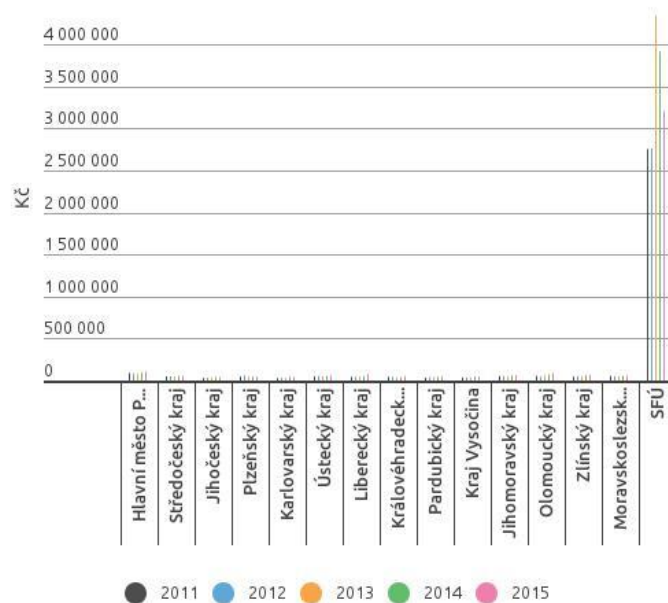
Přesné statistiky můžeme za rok 2015 zjistit i u hodnoty darů, které šly z kapes fyzických a právnických osob. Nejvyšší průměrná výše darů fyzických osob byla v Praze - tam činila asi 15 tisíc korun. Na druhém a třetím místě jsou trochu překvapivě Moravskoslezský a Olomoucký kraj. Oba kraje přitom patří mezi ty „chudší“, Moravskoslezský trápí dlouhodobě jedna z nejvyšších nezaměstnaností a v Olomouckém jsou pro změnu jedny z nejnižších mezd. V Olomouckém kraji došlo u fyzických osob mezi roky 2011 a 2015 také k nejvyššímu nárůstu průměrné výše hodnoty daru. Celorepublikově přitom jejich průměrná výše poklesla zhruba o 5 %. Nejnižší průměrnou hodnotu darů na jednoho dárce bychom v roce 2015 našli na Vysočině a v Jihočeském kraji. V obou se pohybovala okolo 9 tisíc korun.

Vývoj průměrné darované částky mezi roky 2011 a 2015

fyzické osoby

právnícké osoby

--

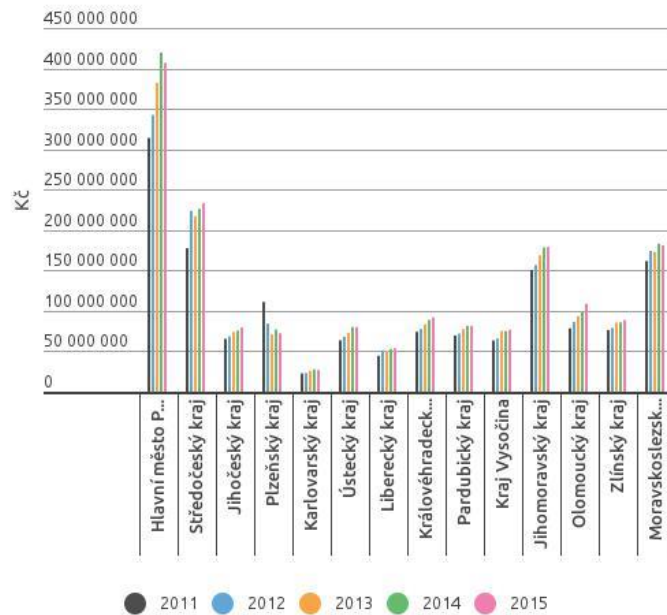
Velkých společností ubylo, v průměru ale darují více

Celková výše hodnoty darů právnických osob byla v roce 2015 zhruba 3,4 miliardy korun. Více než polovinu této sumy darovaly společnosti spadající pod specializovaný finanční úřad, které jsou evidovány zvlášť a pro účely naší statistiky tedy nespádají do žádného z krajů. Až na pomyslném druhém místě je tedy Praha s dary v hodnotě přes půl miliardy korun. Právnické osoby v ostatních krajích pak darovaly výrazně méně - na chvostu je opět kraj Karlovarský s hodnotou darů lehce přes 17 milionů korun. Pozitivní zprávou je ale to, že například v Libereckém, Olomouckém a Karlovarském kraji během sledovaných pěti let hodnota darů dvojnásobně vzrostla.

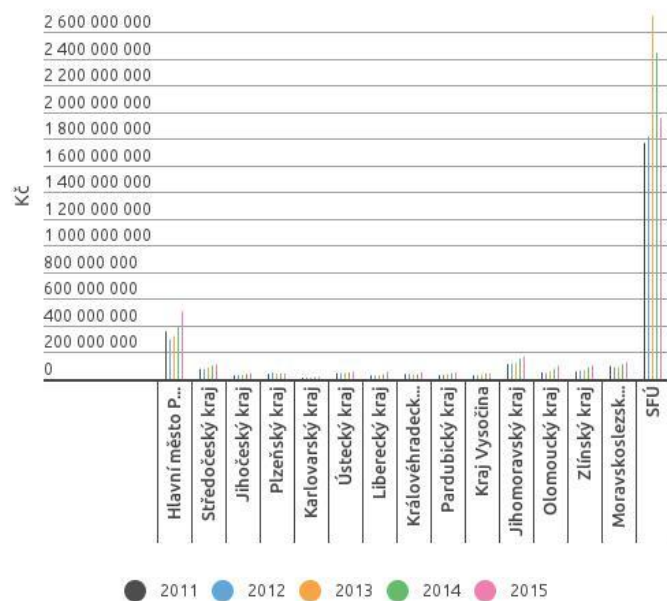
Rovněž velké společnosti (s obratem nad 2 mld. Kč, tedy ty, které spadají pod specializovaný finanční úřad) darují v porovnání s rokem 2011 výrazně více. Jejich počet se sice snížil, v roce 2015 ale darovaly o 10 % více než v roce 2011.

Vývoj celkové darované částky mezi roky 2011 a 2015

fyzické osoby

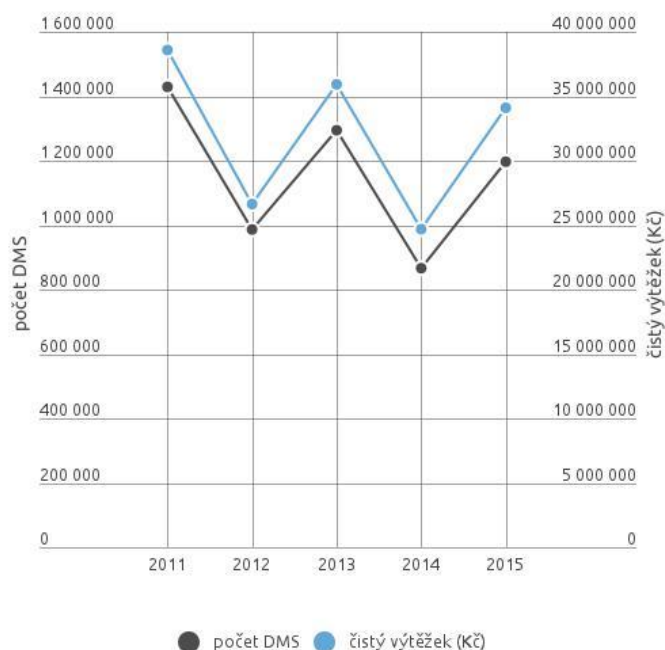
právnícké osoby

DMS už dávno nejsou jen „katastrofickou“ pomocí

Za posledních 5 let poslali Češi více než 5,7 milionu dárcovských SMS (DMS). V jednotlivých letech přitom čísla značně kolísají. Nejvíce jich poslali Češi v roce 2011, a to téměř 1,5 milionu, nejméně pak v roce 2014 - necelých 870 tisíc.

Vývoj počtu DMS a čistého výtěžku z DMS v letech 2011 - 2015

„Déemesky se do širšího povědomí veřejnosti dostaly v souvislosti s tsunami v jihovýchodní Asii v roce 2004 a povodněmi v Česku v roce 2006. Dnes už ale nejsou jen nástrojem typickým pro dárcovství při katastrofách. Nyní jsou DMS stabilizovaným nástrojem pro dárcovství a u veřejnosti jsou nejoblíbenější sociální a zdravotní témata. Počty dárcovských zpráv ale hodně souvisí i s tím, jaké kampaně neziskových organizací proběhly v daném roce a nakolik byly úspěšné a zaujaly veřejnost.“

Klára Šplíchalová, výkonná ředitelka Fóra dárců

Nejvíce DMS posíláme tradičně v prosinci - asi pětinu celkového ročního počtu. Kolem 15 % pak z našich mobilů odejde během listopadu. To odpovídá i zahraničním trendům – nejvíce peněz na veřejně prospěšné účely lidé posílají právě v tomto měsíci. Nejméně dárcovských zpráv pak vyšleme do světa o prázdninách - v srpnu jsou to asi 3 % z celkového počtu, v červenci zhruba 5 %. Podíváme-li se detailněji na uplynulých pět let, padl rekord v prosinci 2011, kdy jsme odeslali téměř 300 tisíc DMS. Nejméně jich naopak bylo v srpnu 2012 - jen něco málo přes 20 tisíc. Výkyvy mohou v jednotlivých měsících přinést zmiňované živelné pohromy, kdy je potřeba okamžitá reakce. Například při povodních v červnu 2013, které postihly především Čechy, vzrostl počet DMS z obvyklých přibližně 30 tisíc na více než 250 tisíc. Celkový počet dárcovských zpráv tak byl dokonce vyšší, než v prosinci téhož roku. Lhostejní nejsme ani ke katastrofám a neštěstím za našimi hranicemi. Například v roce 2015 Češi poslali více než 100 tisíc DMS na pomoc Nepálu postiženému zemětřesením.

Na co a komu dnes vlastně kromě přírodních katastrof pomocí DMS přispíváme nejčastěji? Stálíci je projekt Světluška, která se drží na pomyslném vrcholu už od roku 2012. Ještě rok předtím kralovalo Kuře (tedy projekt Pomozte dětem), na předních příčkách se dlouhodobě drží také nadační fond Kapka naděje, Adventní koncerty, sbírka pro Paraple nebo sbírka na pomoc vážně nemocným dětem Život dětem.

--

Rok 2015 znamenal pro sbírky přes 600 milionů

Jen v minulém roce přispěli Češi podle Fóra dárců ve zhruba tisícovce sbírek více než šesti sty miliony korun na nejrůznější účely. Získat data o počtech sbírek a vybraných financích není úplně jednoduché, protože dané informace nejsou nikde centrálně evidovány a je třeba je individuálně zjišťovat u jednotlivých krajů. Přesto se podařilo zajistit alespoň elementární informace, které nám pomohou dokreslit obraz tuzemského dárcovství. Nejvíce peněz se podle dostupných dat vybralo v Praze - více než 500 milionů. Toto číslo vychází z počtu vyúčtovaných sbírek, a částečně tak zasahují i do let 2014 a 2016. Celkově se vybralo nejméně v kraji Karlovarském - tady částka nepřesáhla jeden milion korun.

Den dárců

Fórum dárců a Nadace rozvoje občanské společnosti společně iniciují Den dárců jako vhodné a potřebné příležitosti pro propagaci a podporu dárcovství. Oslava dárcovství ve všech jeho podobách bude probíhat každoročně 29. listopadu. Datum nebylo zvoleno náhodně – vychází z tradice tzv. prosincového dárcovství. Startuje jím tedy období, na které připadá 31 % z celkového ročního celosvětového objemu dárcovství.